

Vejledning til brug af APA referencesystem

Indhold

Indledning.....	2
APA referencesystem	2
Formålet med referencer	2
Fysisk udformning.....	2
Teksthenvvisninger.....	3
Afsnit, der bygger på den samme kilde:.....	5
Teksthenvvisning til bidrag eller kapitel fra en antologi:	5
Teksthenvvisning til personlig kommunikation (e-mails, telefonsamtaler, interviews etc.)	5
Teksthenvvisning til websider, elektroniske dokumenter osv.:	6
Direkte citater.....	7
Sekundære kilder.....	7
Opstilling af litteraturliste.....	8
Bøger:	8
Bidrag fra en antologi/ kapitler fra bøger:	9
Tidsskriftsartikler:	9
Opgaver:	9
Online dokumenter og websider:.....	9
DVD'er og videoer.....	10
Eksempel på litteraturliste:	11
FAQ – Frequently Asked Questions.....	12
Litteraturliste:.....	13
Yderlig information om APA referencesystemet:.....	13

Indledning

Denne vejledning er baseret på American Psychological Association's (2010) publikation manual. Vejledningens formål er at beskrive APA referencesystemets standarder i forhold til udarbejdelse af teksthenviisninger, citater og litteraturliste i skriftlige opgaver.

APA referencesystem

Flere af uddannelsernes praksis på Professionshøjskolen Metropol¹ omkring opstilling af referencer i skriftlige opgaver følger: APA, American Psychological Associations referencesystem (Navne-år metoden), som beskrives i denne vejledning.

Formålet med referencer

American Psychological Association (2010) har udviklet APA referencesystemet til ordning af litteraturlister og tekstreferencer. Hovedformålet med referencesystemet er at skabe mulighed for identifikation og genfindning af kilder mv., samt at forhindre snyd og plagiering.

Fysisk udformning

Det er vigtigt, at referencer og teksthenviisninger udformes konsekvent efter APA standard. Alle elementer i noteringen af referencen har betydning; rækkefølgen af de bibliografiske elementer, kommaer, mellemrum, punktummer osv.

¹ Bl.a. Fysioterapeutuddannelsen, Ergoterapeutuddannelsen og Bioanalytikeruddannelsen.

Teksthenvisninger

Ifølge American Psychological Association (2010) bør man hver gang, man refererer til andres teorier og værker angive i sin tekst, hvor man har den fremstillede viden fra. Man skal således altid kreditere de kilder, man anvender ved at referere til dem.

Udformningen af teksthenvisningerne skal hjælpe læseren til hurtigt at identificere forfatterens kilder i teksten, og til at kunne lokalisere kilderne via litteraturlisten. Det er derfor vigtigt, at alle de referencer man har henvist til i sin tekst også findes i litteraturlisten og vice versa (American Psychological Association, 2010, s. 174-179).

Hvis henvisningen refererer til **bestemte sider** i et dokument, skal disse anføres (American Psychological Association, 2010, s. 171).

Udformningen af teksthenvisninger skal følge APA standard, som beskrives nærmere i de nedenstående afsnit. Som vist i de følgende eksempler kan selve teksthenvisningen placeres forskellige steder i teksten.

Ved 1 forfatter:

Når man refererer til et værk med 1 forfatter anføres **forfatternavn sammen med udgivelsesår og evt. sidetal hver gang, der henvises til kilden**. I det nedenstående gives en række eksempler på forskellige måder at henvise på:

Eksempler:

Lindahl (2003) beskriver en række problematikker...

Et andet synspunkt (Arendt-Nielsen, 2002) repræsenterer en

... Børn med sansemotoriske problemer bliver ofte omtalt som blandt andet; klodsere, fumler-tumlere og motorisk usikre (Østergaard, 2008, s. 27).

Ved 2 forfattere:

Når man refererer til et værk med 2 forfattere anføres **begge forfatteres efternavne med udgivelsesår og evt. sidetal hver gang, der henvises til kilden**.

Eksempel:

I det kvalitative forskningsinterview er det interviewpersonernes livsverden, der er i fokus (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 17).

Bemærk: Ved 2 forfattere indsættes et & i referencen mellem forfatterens navne.

Ved 3-5 forfattere:

Er værket skrevet af 3- 5 forfattere, skal alle forfatterne anføres i teksten, **første** gang referencen forekommer. Herefter refereres til 1. forfatter, efterfulgt af et al.

Eksempel:

Jette, Halbert, Iverson, Miceli, & Shah (2009) omtaler...
...(Jette et al., 2009).

Ved 6 eller flere forfattere:

Hvis man refererer til et dokument, hvor der er 6 eller flere forfattere skrives førstnævnte forfatter efterfulgt af et al. i teksten (første gang og de efterfølgende gange kilden anvendes).

Eksempel:

Ifølge Williams et al. (2009) opstår der...

I litteraturlisten skrives alle forfatterne, men bemærk at ved 8 eller flere forfattere, noteres de første 6 forfattere efterfulgt af ... og navnet på den sidste forfatter (American Psychological Association, 2010, s. 184).

Eksempel:

Williams, K., Abildso, C., Steinberg, L., Doyle, E., Epstein, B., Smith, D., ... Cooper, L. (2009). Evaluation of the effectiveness and efficacy of iyengar yoga therapy on chronic low back pain. *Spine*, 34(19), 2066-2076.

Bemærk: I litteraturlisten laves anden linje i noteringen af referencen med indrykning fra venstre margin.

Flere værker af samme forfattere udgivet samme år:

Hvis man refererer til **flere værker af samme forfatter udgivet samme år**, nummereres referencerne med a, b, c...

Eksempel:

Eide og Eide (2007a) fokuserer på kommunikation og kommunikationsfærdigheder set i forhold til sygeplejefaget og andre sundhedsfag...

Kommunikationsmodellerne er karakteriseret ved... (Eide & Eide, 2007b).

Husk også at nummerere referencerne med a, b, c... i litteraturlisten – se evt. eksemplet på litteraturliste på s. 11.

Flere kilder til at underbygge samme afsnit

Refererer man til flere kilder for at underbygge samme afsnit sættes kilderne i samme parentes og adskilles med et semikolon

Eksempel:

Den hermeneutiske cirkel er et begreb, der bruges til at karakterisere... (Gilje & Grimen, 2002; Pahuus, 1995).

Afsnit, der bygger på den samme kilde:

Normalt anføres **kildeangivelse, hver eneste gang** man trækker på andres viden. Det kan dog forekomme, at der er et eller flere afsnit i dokumentet, der bygger så kraftigt på en eller flere kilder, at referencerne til de(t) samme dokument(er) ville virke overvældende. I disse tilfælde kan man bruge formen:

... De følgende afsnit bygger på Schrivets (2003, s. 51-57) fremstilling af bevægelsesudvikling og læring i fysioterapi ...

eller:

... Nedenstående afsnit, der vedrører artrose, er baseret på kapitel 6 i Lindahls (1998) bog om gigt og fysioterapi...

eller:

Harbo og Lisby (2004, s. 117-126) skriver om ultralyd...

Teksthenviisning til bidrag eller kapitel fra en antologi:

Hvis man henviser til et specifikt bidrag eller kapitel fra en antologi angives den forfatter i teksthenviisningen, som har skrevet bidraget/kapitlet.

Eksempel:

... Johansen (2008) beskriver forskellige lidelser i ryggen...

I litteraturlisten angives bidraget fra antologien (se desuden afsnit om litteraturliste):

Johansen, F. (2008). Rygskader. I: Neergaard, C., & Andersen, B. (Red.), *Sportsskader: Forebyggelse, behandling & genoptræning* (s. 153-165). København: Munksgaard Danmark.

Teksthenviisning til personlig kommunikation (e-mails, telefonsamtaler, interviews etc.)

Når man refererer til personlig kommunikation såsom e-mails, telefonsamtaler og interviews, som ikke kan genfindes af andre, skal man referere til materialet i teksten, men undlade at notere materialet i litteraturlisten (American Psychological Association, 2010, s. 179).

Eksempler:

Inger Schrøder (e-mail, 12. november, 2009) bekræftede at ...

Stefan Hermann (interview, 25. september, 2009) mener ikke at...

Interviews, breve og mails kan evt. vedlægges som bilag.

Teksthenvisning til websider, elektroniske dokumenter osv.:

Når man i sin tekst henviser til websider eller andre elektroniske dokumenter, refererer man til ophavet af websiden ligesom ved andre typer af publikationer. Ofte vil sidetalsangivelse mangle. I stedet kan referencen henvise til et afsnit ¶ på siden. ¶ (afsnitstegnet) findes under *symboler* i Word.

Eksempel:

... Dette beskrives som nogle af de etiske dilemmaer, man kan stå overfor som fysioterapeut (Holten, 2009, ¶ Reflektion).

Websiden angives desuden i litteraturlisten med den specifikke URL/webadresse:

Holten, N. (2008, 20. februar). *Etik*. Lokaliseret d. 23. november 2009 på:

<http://fysio.dk/fafo/Etik/>

Omtale af websites i teksten

Hvis man i sin tekst overordnet omtaler en hel webside, kan man nøjes med at skrive websidens adresse i en parentes i teksten, og undlade at notere referencen i litteraturlisten.

Eksempel:

NIOSH er en omfattende amerikansk statslig arbejdsmiljøportal (www.cdc.gov/niosh/).

Direkte citater

Ved direkte citater skal sidetallet på kilden altid angives.

Hvis **citateret indeholder mindre end 40 ord**, skal det inkorporeres direkte i teksten. Omslut citatet med anførelsestegn "". Kilden refereres i parentes umiddelbart efter citatet. Afslut med et punktum efter parentesens.

Eksempel:

Begrebet "reliabilitet eller pålidelighed kan defineres som forholdet mellem den sande variation og den totale variation"(Beyer & Magnusson, 2003, s. 31).

Ved længere citater på mere end 40 ord laves linjeskift og indrykning (fra venstre) i teksten. Anførelsestegn udelades. Kilden placeres efter citatets punktum i en parentes.

Eksempel:

Dette kan beskrives på følgende måde:

The major role of physiotherapy is the evaluation and training of everyday motor function so that the individual can return to the leisure, household and work-related activities they normally perform and to the independent function in the community. Physiotherapy practice therefore involves gaining accurate and objective (i.e., measurement-generated) information about the individual's performance abilities in the motor tasks most critical to the person's everyday life. (Carr & Shepherd, 1998, s.47)

Hvis man vælger at henvise til forfatterne, inden man citerer, er det i så fald kun nødvendigt at henvise til sidetallet i parentesens efter citatet:

Eksempel:

Carr & Shepherd (1998) beskriver det på følgende måde:

The major role of physiotherapy is the evaluation and training of everyday motor function so that the individual can return to the leisure, household and work-related activities they normally perform and to the independent function in the community. Physiotherapy practice therefore involves gaining accurate and objective (i.e., measurement-generated) information about the individual's performance abilities in the motor tasks most critical to the person's everyday life. (s.47)

Sekundære kilder

Ved **sekundære kilder** menes, at **der refereres til én kilde, som anvender en anden kilde**. Dermed er det ikke den første kildes eget materiale. Det kan derfor være nødvendigt at få fat i originalkilden også, for at undgå misforståelser eller fejlцитater. Hvis man dog alligevel gør brug af sekundære kilder, bør det fremgå, at udsagnene/meningen er taget ud af kontekst, og man er nødt til at påpege dette, så ansvaret for evt. forvrængning eller misforståelse placeres hos den rigtige kilde, og ikke fx hos Bacheloropgavens forfatter. Det er altså **vigtigt, at denne sammenhæng fremgår af teksten**.

Eksempel:

Ifølge den franske historiker Stiker (fra: Borg 2002, s. 19) situeres rehabilitering efter 1. verdenskrig...

Den anvendte kilde skrives i litteraturlisten:

Borg, T. (2002). *Livsførelse i hverdagen under rehabilitering: Et socialpsykologisk studie*. Aalborg: Aalborg Universitet: Institut for sociale forhold og organisation.

Opstilling af litteraturliste

Den litteratur man har refereret til i sin tekst skal stå til sidst i opgaven i en samlet litteraturliste. Litteraturlisten skal udformes efter *Navne-år* metoden. Dette betyder, at litteraturlisten opstilles alfabetisk efter forfatterens efternavn efterfulgt af fornavns initialer: Efternavn, Fornavns initialer.

Alfabetisér bogstav efter bogstav efter reglen - *Intet kommer før noget*.

Fx skal Brown, J. R., stå før Browning, A. R.

Ifølge APA skal alle forfattere anføres i hver enkelt notering i litteraturlisten, når der er mellem 2 og 7. Ved 8 eller flere forfattere, noteres de første 6 forfattere efterfulgt af ... og navnet på den sidste forfatter (American Psychological Association, 2010, s. 184).

Eksempel:

Williams, K., Abildso, C., Steinberg, L., Doyle, E., Epstein, B., Smith, D., ... Cooper, L. (2009). Evaluation of the effectiveness and efficacy of iyengar yoga therapy on chronic low back pain. *Spine*, 34(19), 2066-2076.

Ved mere end 1 forfatter noteres forfatterens navne i den enkelte notering i den rækkefølge, som de forekommer i på bogens forside eller på titelbladet i bogen. Ved artikler noteres forfatterens navne også i den rækkefølge, de forekommer i på artiklens forside (American Psychological Association, 2010, s. 181).

I det nedenstående vises hvordan referencer noteres i litteraturlisten. Standarderne for noteringen af referencer er fordelt på publikationstype.

Bøger:

Bøger noteres efter følgende standard:

Efternavn, Fornavns initialer. (år). *Titel: Undertitel* (udgave). Udgivelsessted: Forlag.

Eksempler:

Lindahl, M. (1998). *Gigt og fysioterapi*. København: FADL.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Interview: Introduktion til et håndværk* (2. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.

Hagen, K. B., Herbert, R., Jamtvedt, G., & Mead, J. (2008). *Evidensbaseret praksis*. København: Munksgaard Danmark.

Bemærk at (år) henviser til den anvendte bog. Det, at en bog er oversat, er ikke en relevant oplysning. Udgave anføres i parentes, med mindre det drejer sig om 1. udgave - så anføres det ikke. Oplag angives ikke.

Bidrag fra en antologi/ kapitler fra bøger:

Bidrag fra en antologi/kapitler fra bøger noteres efter følgende standard:

Bidragets forfattereftersnavn, Fornavns initialer. (år). Bidragets titel: Undertitel. I: Antologiens forfatter eller redaktør, *Antologiens titel* (evt. udgave, bidragets sidetal). Udgivelsessted: Forlag.

Eksempel:

Arendt-Nielsen, L. (2002). Registrering af smerte. I: Danneskiold-Samsøe, B., Lund, H., & Avlund, K. (Red.), *Klinisk reumatologi for ergoterapeuter og fysioterapeuter* (s. 221-231). København: Munksgaard Danmark.

Bemærk at det er antologien (bogens) titel, der sættes i kursiv.

Tidsskriftsartikler:

Tidsskriftsartikler noteres på følgende vis. Bemærk at det er tidsskriftets navn, der skal i kursiv. Husk desuden at skrive tidsskriftets navn ud.

Artiklens forfattereftersnavn, Fornavns initialer. (år). Artiklens titel.
Tidsskriftets navn, vol.(nr.), sidetal.

Eksempel:

Jette, D. U., Halbert, J., Iverson, C., Miceli, E., & Shah, P. (2009). Use of standardized outcome measures in physical therapist practice: Perceptions and applications. *Physical Therapy, 89*(2), 125-135.

Opgaver:

Opgaver noteres ligesom bøger, men angiv i litteraturlisten (sidst i referencen/noteringen), hvilken type opgave det er.

Eksempel:

Nybo Andersen, M., Boll, L. T., & Rahbek, M. K. (2009). *Sammenhæng mellem børns motorik og kondital: et kvantitativt tværnsnitstudie med børn fra 0. kl. samt et longitudinelt studie af børns formåen i 0. kl. som prædikator for deres kondital i 7. kl.* København: Fysioterapeutuddannelsen, Professionshøjskolen Metropol. Bachelorprojekt.

Online dokumenter og websider:

Online dokumenter og websider noteres efter følgende standard:

Ophav. (år/seneste opdatering). *Titel* (udgave). Lokaliseret [besøgsdato] på: URL

Holten, N. (2008, 20. februar). *Etik*. Lokaliseret d. 23. november 2009 på:
<http://fysio.dk/fafo/Etik/>

Sundhedsstyrelsen (u.å.). *MTV om ondt i ryggen*. Lokaliseret d. 23. november 2009 på:
http://www.sst.dk/Planlaegning%20og%20kvalitet/Medicinsk%20Teknologivurdering%20MTV/Nationale%20MTVer/NATIONAL_Projekt_ryg.aspx

(u.å) refererer til, at der på websiden ikke er tilgængelig information om sidens udgivelsesår eller seneste opdatering.

Elementerne i ovenstående standard for notering af websider og elektroniske dokumenter er obligatoriske, hvis de er til stede i dokumentet. Andre elementer, som fx, supplerende titelinformation og udgiver kan tilføjes:

Ophav. (år/seneste opdatering). *Titel* [Supplerende titelinformation]. Omfang. Udgiver.
 Lokaliseret [besøgsdato] på: URL

Eksempler:

Klarlund Pedersen, B., & Saltin, B. (2003). *Fysisk aktivitet: Håndbog om forebyggelse og behandling*. København: Sundhedsstyrelsen, Center for Forebyggelse. Lokaliseret d. 22. september 2009 på:
http://www.sst.dk/publ/publ2005/cff/Fysisk_aktivitet_haandbog2udg/fysisk_aktivitet_haandbog2udg.pdf

Skov, A. (2007). *Referér korrekt!: Om udarbejdelse af bibliografiske referencer*. København: Danmarks Biblioteksskole. Lokaliseret den 22. september 2009 på:
<http://vip.db.dk/tutorials/referencer/default.htm>

Vær omhyggelig med noteringen af URL'en. Indsæt ikke bindestreg for at dele URL'en ved linjeskift. Del den i stedet før et punktum eller en skråstreg.

DVD'er og videoer

DVD'er og videoer noteres som vist i nedenstående tekstboks. Husk at angive materialetype i beskrivelsen.

Forfatter. (år). *Titel* [beskrivelse]. Udgivelsessted: Forlag.

Eksempel:

Scales, R. A. (2004). *Aqua-Gym* [DVD]. Herlev: Ruth Anker Scales Svømmeskole.

Eksempel på litteraturliste:

- Scales, R. A. (2004). *Aqua-Gym* [DVD]. Herlev: Ruth Anker Scales Svømmeskole.
- Arendt-Nielsen, L. (2002). Registrering af smerte. I: Danneskiold-Samsøe, B., Lund, H., & Avlund, K. (Red.), *Klinisk reumatologi for ergoterapeuter og fysioterapeuter* (s. 221-231). København: Munksgaard Danmark.
- Borg, T. (2002). *Livsførelse i hverdagen under rehabilitering: Et socialpsykologisk studie*. Aalborg: Aalborg Universitet: Institut for sociale forhold og organisation.
- Carr, J., & Shepherd, R. (1998). *Neurological rehabilitation: Optimizing motor performance*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Eide, H., & Eide, T. (2007a). *Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling, konfliktløsning, etikk* (2. reviderte og utvidede utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Eide, H., & Eide, T. (2007b). *Kommunikation i praksis: Relationer, samspil og etik i socialfagligt arbejde*. Århus: Klim.
- Gilje, N., & Grimen, H. (2002). *Samfundsvidenskabernes forudsætninger*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Hagen, K. B., Herbert, R., Jamtvedt, G., & Mead, J. (2008). *Evidensbaseret praksis*. København: Munksgaard Danmark.
- Harbo, M., Lisby, H. (2004). *El-terapi* (2. udg.). København: FADL's Forlag.
- Holten, N. (2008, 20. februar). *Etik*. Lokaliseret d. 23. november 2009 på: <http://fysio.dk/fafo/Etik/>
- Jette, D. U., Halbert, J., Iverson, C., Miceli, E., & Shah, P. (2009). Use of standardized outcome measures in physical therapist practice: Perceptions and applications. *Physical Therapy*, 89(2), 125-135.
- Johansen, F. (2008). Rygskader. I: Neergaard, C., & Andersen, B. (Red.), *Sportsskader: Forebyggelse, behandling & genoptræning* (s. 153-165). København: Munksgaard Danmark.
- Klarlund Pedersen, B., & Saltin, B. (2003). *Fysisk aktivitet: Håndbog om forebyggelse og behandling*. København: Sundhedsstyrelsen, Center for Forebyggelse. Lokaliseret d. 22. september 2009 på: http://www.sst.dk/publ/publ2005/cff/Fysisk_aktivitet_haandbog2udg/fysisk_aktivitet_haandbog2udg.pdf
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Interview: Introduktion til et håndværk* (2. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Lindahl, M. (1998). *Gigt og fysioterapi*. København: FADL.

Nybo Andersen, M., Boll, L. T., & Rahbek, M. K. (2009). *Sammenhæng mellem børns motorik og kondital: et kvantitativt tværnsnitstudie med børn fra 0. kl. samt et longitudinelt studie af børns formåen i 0. kl. som prædikator for deres kondital i 7. kl.* København: Fysioterapeutuddannelsen, Professionshøjskolen Metropol. Bachelorprojekt.

Pahuus, M. (1995). Hermeneutik. I: Collin, F., & Kjøppe, S. (Red.), *Humanistisk videnskabsteori* (s. 109-138). København: DR.

Schriver, N. B. (2003). *Fysioterapi og læring: Betydning af rettedhed, relationer, rum og refleksion*. Viby: JCVU Forlag.

Skov, A. (2007). *Referér korrekt!: Om udarbejdelse af bibliografiske referencer*. København: Danmarks Biblioteksskole. Lokaliseret den 22. september 2009 på:
<http://vip.db.dk/tutorials/referencer/default.htm>

Sundhedsstyrelsen (u.å.). *MTV om ondt i ryggen*. Lokaliseret d. 23. november 2009 på:
http://www.sst.dk/Planlaegning%20og%20kvalitet/Medicinsk%20Tecnologivurdering%20MTV/Nationale%20MTVer/NATIONAL_Projekt_ryg.aspx

Williams, K., Abildso, C., Steinberg, L., Doyle, E., Epstein, B., Smith, D., ... Cooper, L. (2009). Evaluation of the effectiveness and efficacy of iyengar yoga therapy on chronic low back pain. *Spine*, 34(19), 2066-2076.

Østergaard, H. (2008). *Motorisk usikre børn*. København: Munksgaard Danmark.

FAQ – Frequently Asked Questions

Kan man bruge *ibid.* i følge APA?

Nej, APA skriver ikke noget om brug af *ibid.* Det er derfor ikke en del af APA standard.

Hvad gør man med websider, der mangler forfatteroplysninger?

Hvis der ikke er opgivet nogen forfatter eller ophav til en webside, bliver titlen indgangen til referencen. I litteraturlisten skriver man:

New child vaccine gets funding boost. (2001). Lokaliseret d. 18. marts 2009 på:
http://news.ninemsn.com.au/health/story_13178.asp

I teksten kan man anvende de første par ord i titlen på websiden for at hjælpe læseren til at kunne finde referencen i litteraturlisten:("New Child Vaccine," 2001).

Hvad gør man med websider, der mangler årstal og opdateringsdata?

I teksten henviser man til forfatteren/ophavet til hjemmesiden efterfulgt af u.å., som står for *uden år*:

En national MTV om ondt i ryggen er under udarbejdelse (Sundhedsstyrelsen, u.å.).

I litteraturlisten skrives:

Sundhedsstyrelsen (u.å.). *MTV om ondt i ryggen*. Lokaliseret d. 23. november 2009 på:
http://www.sst.dk/Planlaegning%20og%20kvalitet/Medicinsk%20Tecnologivurdering%20MTV/Nationale%20MTVer/NATIONAL_Projekt_ryg.aspx

Litteraturliste:

American Psychological Association. (2010). *Publication manual of the American Psychological Association* (6th ed.). Washington DC: American Psychological Association.

Yderlig information om APA referencesystemet:

American Psychological Association. (2009). *APA Style*. Lokaliseret d. 22. september 2009 på:
<http://apastyle.apa.org/>

Skov, A. (2007). *Referér korrekt!: Om udarbejdelse af bibliografiske referencer*. København: Danmarks Biblioteksskole. Lokaliseret den 22. september 2009 på:
<http://vip.db.dk/tutorials/referencer/default.htm>